

Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 690679
Zaaknummer: 823540

Houten, 30 januari 2024

gemeente Houten

Onderwerp:

Aanschaf aandelen Stedin

Beslispunten:

1. Mede-eigenaar te worden van Stedin Holding N.V. door de aankoop aandelen Stedin, totaal ter waarde van € 1.000.000, met een prijs per aandeel van € 781,50.
2. Het saldo (positief of negatief) in de toekomst jaarlijks te storten in of te dekken uit het saldo meerjarenbegroting.

Samenvatting

Stedin is als netwerkbeheerder voor de gemeente, de inwoners en bedrijven een belangrijke partner in de energietransitie. In de komende jaren zal door Stedin ongeveer 8 miljard euro geïnvesteerd moeten worden in het netwerk om de energietransitie mogelijk te maken.

In april 2022 vraagt Stedin Holding N.V. de niet aandeelhoudende provincies en gemeenten in haar verzorgingsgebied om aandeelhouder te worden, waaronder de gemeente Houten. Het Rijk heeft in deze periode met de zittende aandeelhouders onderhandeld over zeggenschap, dividenduitkering en de prijs per aandeel. Stedin heeft in december 2023 potentiële aandeelhouders een nieuw verzoek gedaan, met als aanbod dat voor dezelfde prijs per aandeel en voorwaarden kan worden ingestapt als het Rijk, indien voor 31 maart 2024 wordt toetreden. Dit zijn gunstige voorwaarden, die zijn verwoord in een verantwoord voorstel en de prijs per aandeel is bepaald per 31-12-2022.

Na deze periode van onderhandeling, vooroverleg en onderzoek, en na afweging van de consequenties die hieraan verbonden zijn, is nu het moment om te bepalen of de gemeente Houten, en zo ja op welk moment, aandeelhouder wordt van Stedin Holding N.V. In dit voorstel worden de consequenties beschreven van de optie om op korte termijn toe te treden als aandeelhouder.

Aanleiding

Er is een maatschappelijk probleem in de vorm van de borging van de leveringszekerheid en de uitvoering van de beleidsambities van Rijk, provincies en gemeenten voor verduurzaming en realisatie van hernieuwbare energie. Dit vormt een direct knelpunt voor de gemaakte afspraken uit het klimaatakkoord. In de komende jaren zal door Stedin ongeveer 8 miljard geïnvesteerd moeten worden in het netwerk om deze energietransitie mogelijk te maken.

Vanuit het principe van solidariteit en een gezamenlijke verantwoordelijkheid herkennen we het belang van een brede vertegenwoordiging van de overheden in het aandeelhouderschap, in overeenstemming met het verzorgingsgebied van Stedin.

In het voorjaar 2023 heeft Stedin een brief gestuurd aan het college met het verzoek tot een nadere verkenning van een aandeelhouderschap in Stedin. Met de uitgifte van aandelen t.w.v. € 1,8 miljard wil Stedin haar eigen financiële positie versterken (kapitaal uit aandelen is eigen vermogen) om daarmee in totaal 8 miljard te kunnen lenen op de kapitaalmarkt. Dit geld is nodig om investeringen te kunnen doen in uitbreidingen van het regionale elektriciteitsnetwerk om daarmee netcongestie op te lossen en verdere congestie te voorkomen.

In oktober 2021 hebben Stedin en TenneT in onze regio voor het eerst netcongestie afgekondigd voor het terug leveren van duurzaam opgewekte stroom aan het net. Sinds november 2022 speelt dit ook bij grootschalige aansluitingen voor afname van stroom. Dit komt door de explosieve groei van elektriciteitsproductie door zon- en windenergie. Bij congestie is er een tekort aan transportcapaciteit van stroom. Het elektriciteitsnet is vol, met als voorbeelden spanningsproblemen aan de Achterdijk en zonneparken en nieuwbouwprojecten in onze regio, die niet op het net aangesloten kunnen worden. In de bijlage meer voorbeelden van de effecten van netcongestie.

690679

Netcongestie heeft zo gevolgen voor het tempo en de manier waarop de plannen uit de Regionale Energie Strategie (RES U16) en het Integraal ruimtelijk perspectief U10, inclusief de Houtense plannen daarin, gerealiseerd kunnen worden.

Op 7 november 2022 is een due diligence onderzoek gestart naar de cijfers van Stedin. Tijdens een due diligence-onderzoek wordt een onderneming zorgvuldig geanalyseerd op economische, juridische, fiscale en financiële omstandigheden om daarmee te komen tot een verantwoord voorstel voor deelname in Stedin. Het college van Houten heeft uitgesproken positief te staan in deze ontwikkelingen en mee te gaan in de gezamenlijke analyse. De raad is meegenomen in deze ontwikkelingen via een RIB in januari 2023: [Document Houten - Raadsinformatiebrief Aandeelhouderschap Stedin - iBabs RIS \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

Na het verzoek van Stedin in het voorjaar 2023 namen de provincies Utrecht, Zeeland en Zuid-Holland en de gemeenten Amersfoort en Utrecht het initiatief, om vanuit een positieve grondhouding, gezamenlijk op te trekken onder de naam Cornerstone Investors (CI). De kleinere gemeenten in het verzorgingsgebied volgden deze ontwikkelingen en sluiten aan bij het traject om de CI te volgen. De gemeente Houten is in dit geval een kleinere gemeente.

Een groot deel van de door Stedin gewenste vermogensversterking is in de afgelopen periode al opgebracht door het Rijk en de provincie Utrecht en Zeeland. Er resteert echter nog steeds een wezenlijk deel van de kapitaalbehoefte die in de komende jaren ingevuld moet worden om het omvangrijke en meerjarige investeringsprogramma volledig te kunnen uitvoeren. Binnen de RES U16 is het uitvoeringsprogramma voor de regio U16 inzichtelijk gemaakt met een Netimpact Analyse. Zie hiervoor: [Publicaties | Energie Regio Utrecht](#)

Het Rijk heeft in 2023 onderhandeld met Stedin om de beste voorwaarden te bedingen, daarbij ook rekening houdend met de belangen van provincies en gemeenten. Hierdoor is het echter niet gelukt om deze participatie in 2023 af te ronden zoals we toegezegd hebben in de raadsinformatiebrief van januari 2023. Recent, eind december 2023, heeft Stedin een vervolg brief gestuurd aan het college met het aanbod om tegen diezelfde voorwaarden als het Rijk aandeelhouder te worden van Stedin.

De huidige aandeelhouders bieden de opening aan andere overheden om per 31 maart 2024 aandeelhouder te worden van Stedin tegen dezelfde waardering en voorwaarden als het Rijk heeft verkregen. De huidige aandeelhouderswaarde is op basis van meerdere waarderingsrapporten vastgesteld op € 3,7 miljard. Dit leidt tot een prijs per aandeel van € 781,54. Omdat de waardebepalingsdatum 1 januari 2023 is, wordt ook het dividend uit die tussenliggende periode uitgekeerd aan de nieuw toetredende aandeelhouders. De nieuwe toetredende aandeelhouders delen daarmee in dat dividend dat over het boekjaar 2023 wordt uitgekeerd. Dit zijn geen preferente aandelen.

Beoogd effect

Met deze investeringen wil Stedin onze energie infrastructuur toekomstbestendig maken. Dit draagt bij aan de veiligheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie en aan de energietransitie.

Met de uitgifte van aandelen t.w.v. € 1,8 miljard wil Stedin haar eigen financiële positie versterken (kapitaal uit aandelen is eigen vermogen) om daarmee in totaal 8 miljard te kunnen lenen op de kapitaalmarkt. De eerdere investering van het Rijk van 500 miljoen heeft gezorgd voor extra financiële ruimte van 1500 miljoen.

Veiligheid: een goede energievoorziening is essentieel voor de veiligheid in de maatschappij in de breedste zin van het woord. Energie is essentieel om de veiligheid te borgen; van de verlichting en borden op alle wegen tot de gemalen die het waterniveau op peil houden;

Leveringszekerheid: burgers en bedrijven moeten verzekerd zijn van een betrouwbare energievoorziening om de maatschappelijke en economische continuïteit en stabiliteit te borgen.

Betaalbaarheid van energie: energie moet betaalbaar en toegankelijk blijven. Dat is recent nog duidelijk geworden in de energiecrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne.

Energietransitie: De activiteiten van Stedin zijn van belang voor het slagen van de energietransitie waarbij de gemeente Houten als kader heeft gesteld dat Houten in 2040 energieneutraal moet zijn.

Argumenten per beslispunt

1.1 *Aanschaf draagt bij aan maatschappelijke doelen.*

In november 2021 heeft TenneT netcongestie afgekondigd voor invoering van (duurzame) elektriciteit. In 2022 is dit ook afgekondigd voor afname van elektriciteit. Hierdoor kunnen naast zonnevelden en windmolens ook geen nieuwe bedrijven of woonwijken meer op het stroomnetwerk worden aangesloten. Het belangrijkste strategische argument voor dit voorstel is het toekomstbestendig maken van onze energie infrastructuur. Dit houdt in uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk, het aanleggen van kabels en leidingen en bouwen van transformatorstations. Een intensieve samenwerking is nodig tussen overheden en netbeheerders. Aandeelhouderschap is daarin de meest uitgebreide vorm en een vorm die tevens een beperkte mate van invloed biedt.

1.2 *Via de provincie Utrecht, die een plek heeft in de aandeelhouderscommissie, kunnen we invloed uitoefenen.*

De provincie Utrecht heeft een plek in de Aandeelhouderscommissie (AHC). In deze commissie wordt regelmatig gesproken met de (Voorzitter) van de Raad van Commissarissen en het Bestuur van Stedin. Investeringsopgaven, bedrijfsplannen en andere belangrijke strategische zaken worden in deze commissie besproken. Hoewel deze commissie geen stemrecht kent, is dit wel de plek waarin standpuntbepaling over en weer kan plaatsvinden voordat concrete voorstellen hun weg vinden naar de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Door aandeelhouder te worden heeft de gemeente Houten een stem naar de provincie Utrecht om haar standpunten mee te geven aan de Aandeelhouderscommissie. Er is maar een beperkt aantal plekken in de AHC, dit betekent dat de gemeente Houten zelf geen zitting kan nemen in de AHC.

1.3 *Omvang van de financiering is in verhouding met onze begroting*

Elke euro helpt om eigen vermogen van Stedin te versterken waardoor er meer mogelijkheden zijn op de kapitaalmarkt. De investering past binnen onze ratio van de begroting. De financiële ratio's van de gemeente blijven ook na de investering in Stedin, structureel binnen de 2 relevante signaalwaarden van de financiële indicatoren van de gemeente Houten zoals jaarlijks toegelicht in de begroting:

1. Netto schuldquote: De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente Houten ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Deze is nu 43% en zal niet wijzigingen bij het extra aangaan van een schuld van 1 miljoen. Alleen als we 2 miljoen of meer schuld aangaan dan zal dit wijzigingen naar bv 44%. Pas als dit percentage boven de 90% wordt gaat het signaal naar oranje en pas bij 130% naar rood. Dit zijn de door onszelf opgelegde signaalwaarden die we rapporteren en bewaking in de begroting.

2. Solvabiliteitsratio: De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Houten in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Omdat door dit besluit beide zijden van de balans wordt geraakt (de "lening" vs waarde van de aandelen) heeft dit geen impact op de solvabiliteit. Daarbij heeft het ook geen impact op de vrije ruimte in de reserve. Reserves gaan over de jaarlijkse begroting, inkomsten en uitgaven. Deze aanschaf van 1 miljoen betreft een investering met een jaarlijkse kapitaallast van 1%, de rekenrente, alleen dat deel komt terecht in de jaarlijkse begroting;

1.4 *Het rendement is naar verwachting positief.*

Rekening houdend met belangen van decentrale overheden is een mechanisme afgesproken waarbij zowel in financieel goede als minder goede jaren een redelijk rendement in de vorm van dividend wordt geboden. In de wettelijk afspraken over het

netwerktarief door de ACM is vastgelegd dat investeerders in netwerkbedrijven een marktconform rendement op hun investering moeten kunnen realiseren. Aanvullend wordt er waarde in de onderneming opgebouwd, doordat de waarde van de aandelen gaat stijgen. De te betalen prijs per aandeel is door meerdere waarderingsspecialisten beoordeeld en marktconform bevonden. Door gedane investeringen wordt de waarde van Tennet verhoogd en dit heeft een positief effect op de waarde van de aandelen.

1.5 De aanschaf van de aandelen nu te financieren uit totaalfinanciering

Voor de participatie in Stedin hebben we een bedrag nodig van 1 miljoen euro. Of we hiervoor geld moeten lenen, bepalen we aan de hand van de totaalbehoefte aan geld van de gehele gemeente. De zogenaamde totaalfinanciering. Hiervoor wordt de gemiddelde rente berekend over de totale portefeuille aan uitgezette leningen van de gemeente, dit is dan de rekenrente. Daarmee komen de kosten van kapitaal nu uit op die rekenrente, te weten 1% op jaarbasis (dit in tegenstelling tot de huidige langlopende rentestand van 3 a 4%) De rekenrente wordt jaarlijks herberekend conform BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) en accountant voorschriften

Ter info: Als we in latere jaren op concernniveau een lening moeten afsluiten tegen een hogere rente dan kan dit rekenrente percentage stijgen, maar de invloed hiervan zal zeer beperkt zijn.

Deze aandelenaanschaf kenmerkt zich omdat je in tegenstelling tot een investering in gebouwen of andere vaste activa geen afschrijving hebt. Bij echte investeringen worden de jaarlijkse kosten bepaald door de kapitaallasten/rekenrente en door de afschrijving van het gebouw, de waardedaling.

Bij aandelen, zeker een semi-overheid als Stedin, heb je (hoogstwaarschijnlijk) geen waardevermindering en dus ook niet de afschrijvingskosten. Hierdoor kun je rekenen met alleen de kapitaallasten c.q. de rekenrente als jaarlijkse kosten.

2.1 Eventuele verschillen tussen kosten en opbrengsten vallen in meerjarenbegrotingssaldo.

Uit het eerdere due diligence onderzoek blijkt dat er een positieve business case is. De kosten van het aantrekken van kapitaal is 1%, de interne rekenrente. De begroting is dat het dividend minimaal 1,4% - 2% is. Daarbij komt nog het positieve effect van de door de ACM toegestane tariefstijging waardoor de winst en dus het uit te keren dividend hoger zal worden. Het gaat over bedragen ter hoogte van enkele procenten van 1 miljoen euro, dus tien- tot twintigduizend euro op jaarbasis.

Kanttekeningen

1.1 De invloed van aandeelhouders is beperkt.

Een groot deel van de activiteiten van Stedin vallen in de gereguleerde taak die onder toezicht staat van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Daarmee heeft de reguliere aandeelhouder beperkt invloed op het uitvoeringsprogramma van Stedin.

1.2 De aanschaf van deze aandelen geeft de gemeente Houten niet direct meer invloed aan de overlegtafels.

Door de beperkte omvang van onze deelname hebben we beperkte formele invloed in de aandeelhoudersvergadering. In de communicatie wordt aangegeven dat een intensieve samenwerking binnen de RES U16 nodig is. Hier blijkt echter de invloed van de gemeente ook minimaal. Stedin is in de lead als het gaat over planning en uitbreiding netwerk. Door het afvaardigen van de portefeuillehouder zitten we als gemeente wel aan tafel met de regio bestuurder van Stedin in de U16 om hier op te sturen en een vertegenwoordiger van de KNR-tafel (Keuring en nieuwbouwtafel) zit in de Energyboard.

1.3 Samenwerking tussen gemeente, Stedin en energiecoöperaties is essentieel in de acceptatie onder inwoners voor het aanleggen van zon- en windparken.

Daarnaast zorgen energie coöperaties voor lokaal eigendom. De energie coöperatie is volgens de statuten van Stedin geen overlegpartij. Voor o.a. de gemeente Houten zijn de energie coöperaties de rechterhand in de uitvoering van haar energie ambities. Het is van belang dat de energie coöperaties aan tafel zitten.

1.4 De uitkeringen van dividend betreffen geen gegarandeerde inkomsten, de gemeente Houten loopt hiermee een, weliswaar zeer beperkt, risico.

Er is een gezamenlijk due diligence onderzoek uitgevoerd door de betrokken partijen de resultaten hiervan zijn positief. De door het Rijk onderhandelde voorwaarden bieden zeker een goede kans om nu aan te sluiten maar behaalde resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst.

1.5 *Er is geen reëel exit scenario.*

We kunnen nu aandelen kopen. Maar er is geen vrije markt in Stedin aandelen, alleen overheden mogen aandeelhouder zijn. We kunnen er dus niet voor kiezen om uit deze investering te stappen. Dat is alleen mogelijk in overleg met andere aandeelhouder die de aandelen over wil nemen of onder uitzonderlijke omstandigheden zoals bijvoorbeeld het samengaan van de 3 netbeheerders.

1.6 *Het investeren in Stedin kan worden gekwalificeerd als nieuw beleid.*

Binnen het college worden nieuwe beleidsvoorstellen op dit moment getoetst aan de hand van de 3 O's, daar voldoet deze aanschaf niet volledig aan. En ondanks dat we in een bezuinigings situatie zitten, denken we er als gemeente Houten toch verstandig aan te doen om deze aandelen aan te schaffen. Deze investering heeft geen invloed op de lopende begroting en de bezuinigingsopgaven die voor ons liggen en draagt bij aan onze ambities.

Participatie

Niet van toepassing

Financiën en formatie

Business Case

In de business case worden alleen de kapitaallasten van het geldbedrag van 1 miljoen meegenomen, die zijn 10.000 euro. De verwachte opbrengsten wegen daar tegenop. Het vastleggen van dit geld heeft geen gevolgen voor de begroting van de gemeente Houten noch legt het extra druk op de bezuinigingsopgave waar we voor staan.

	2024	2025	2026	2027	2028 EV
KOSTEN	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
OPBRENGSTEN CQ DIVIDEND	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000

- Behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst

De 3 O's toegelicht:

Onuitstelbaar: op dit moment kunnen we tegen optimale voorwaarden instappen in Stedin. De verwachting is dat bij een volgende aandelenemissie er andere voorwaarden liggen en de kosten per aandeel hoger zullen zijn. We kunnen dan geen gebruik maken van het nu door het rijk onderhandelde gunstige voorwaarden;

Onvoorzien: het is een langlopend traject geweest, waarbij we op het einde onder tijdsdruk een beslissing moeten nemen vanwege de eis van de huidige aandeelhouders dat het besluit voor 31 maart genomen moet zijn. Het is daarmee niet direct onvoorzien;

Onvermijdbaar: Het is vermijdbaar, in deze is een keuze te maken door de raad die nu bij u voorligt

Formatieve impact

Beperkte impact op formatie: Stedin wordt door deze aanschaf een Verbonden Partij. Voor elke VP is een accounthouder nodig in de gemeentelijke organisatie voor onder andere de jaarlijkse P&C cyclus, herwaardering van aandelenkapitaal, beoordelen van de positie van Stedin en evaluatie van de samenwerking. Daarnaast zal het inzet vragen om de belangen van de gemeente Houten op tafel te krijgen in voorbereiding op de verschillende

bespreektafels zoals de aandeelhouderscommissie. Deze inzet sluit aan bij de inzet die we op grond van gemeentelijke beleid plegen om de effecten van netcongestie tegen te gaan. Daarvoor is er vanuit de tijdelijke regeling "Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid" (CDOKE) formatie gefinancierd.

Ook binnen de programmaorganisatie van de RES (Regionale Energie Strategie) in de U16 is, mede gefinancierd door een bijdrage van de gemeente Houten, recent extra formatie ingezet om de grote gevolgen van netcongestie tegen te gaan

---

Communicatie

Na besluitvorming in de raad zal communicatie plaatsvinden naar inwoners en bedrijven. In verschillende uitingen en via verschillende kanalen zal deze boodschap gecommuniceerd worden.

Voortgang

- 1) Besluitvorming in de raad van 19 maart.
- 2) 27 maart 2024 zal op de aandeelhoudersvergadering Stedin de toetreding van de nieuwe aandeelhouders worden besloten door het tekenen van een participatieovereenkomst door de nieuwe aandeelhouders.

Evaluatie

Jaarlijkse vindt herwaardering van het aandelenkapitaal plaats in de Jaarrekening en verwerken we het uit te keren dividend.

Als gemeente willen we onze participatie evalueren als de investeringen het gewenste effect hebben gehad en de netcongestie is opgelost. Eind 2030 wordt overlegd met Utrecht over de onderlinge samenwerking en de voortgang die Stedin boekt met het verzwaren van het netwerk.

Houten, 30 januari 2024

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink

G.P. Isabella

Bijlagen

Raadsvoorstel met bijlagen:

1. Brief verzoek vermogensversterking Stedin
2. Brief van aandeelhouderscommissie aan Cornerstone Investors
3. Memo overzicht problemen in Houten a.g.v. netcongestie

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Paul van Ruitenbeek

2e PoHo: Daan Vermeulen

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 690679

gemeente Houten

Onderwerp

Aanschaf aandelen Stedin

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 30 januari 2024 gelezen en besluit:

1. Mede-eigenaar te worden van Stedin Holding N.V. door de aankoop aandelen Stedin, totaal ter waarde van € 1.000.000, met een prijs per aandeel van € 781,50.
2. Het saldo (positief of negatief) in de toekomst jaarlijks te storten in of te dekken uit het saldo meerjarenbegroting.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 19 maart 2024.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

de voorzitter,

C.M.S. Visser

G.P. Isabella